

ELŐFIZETÉS:
 Fél évre ... 12 kor.
 Fél évre ... 6 kor.
 Negyed évre ... 3 kor.

*
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulajdo-
 nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyilttár sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
 NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
 könyvnyomtatás fogadtatnak
 el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

Társadalmi célok.

Az állam után legnagyobb erőt a társadalom fejthet ki, sőt vannak országok, a hol a társadalom hatalmasabb az államnál is. Nálunk különösen fontos, mert mindent lehetetlen az államtól várni. Az az egészséges állapot, a hol az erő és hatalom az állam és társadalom között fele részben megoszlik. A magyar társadalom célja tehát nem más, mint olyan egységes, együttérző és erős társadalmi élet megteremtése, a mely egyfelől szellemi s anyagi segédkezet nyújt az államnak nemzetmentő nagy munkájában ott, a hol az állam ereje nem elegendő, másfelől, hogy őre s híu kifejezője legyen a nemzeti érdekeknek s hogy e célját mindenkivel, magával az államhatalommal szemben is érvényesítse.

A társadalom akkor egészséges, ha mint igaz jó barát eszmékkel, tanácsokkal, anyagi áldozatokkal is segítségére siet testvéreinek, a hivatalos kormányának, ha viszont megóvja tévedéseitől, mert mindketten egy célért küzdenek: a hazának, a közös édesanyjának boldogságáért. E gyönyörű célért a társadalom minden tagjának, mint magán embernek is meg kell hoznia a maga áldozatát, hogy minden eszközt fölhasználva, boldogítsuk a hazát. Nézzük tehát, mit tettünk eddig az egységes, erős társadalomért?

Sokat és mégis keveset. Nagy Széchenyik volt itt is a kezdő, a ki a kaszinókat, a különféle egyesületeket a végből alkotta, hogy legyen a nemzet testének bizalmas otthona, a hol eszméit érvényesítse, a honnan ezek tettek alakjában a gyakorlati életbe menjenek át. Az egységes társadalomért sokat tett az állam, maga a társadalom s az irodalom is. Az állam folyton buzdit testvére: a társadalom érdekében. A Magyar Nemzet pl. állandó rovatot tart a társadalmi tenivalók megvitatására. Folyton hangoztatja, hogy a nemzetmentés terén a fele kötelesség a társa-

dalmat illeti. De maga a társadalom is megmozdult s bár egységes működése még kezdetleges, már is szép eredményeket ért el. Figyelemreméltó a tanítószolgálat, papság, jegyzőség buzgólkodása is. Hogy népünk naivságából, hiszékenységből sokat vesztett, hogy hagyományos józan-sága napról-napra erősbödik: annak főokát e lelkes vezetők munkájában kell keresnünk.

A társadalmi tevékenységek közt első helyen állnak a kultur-egyesületek, melyek nemcsak irodalmi, hanem állami és nemzeti célokat is szolgálnak. Ezek között elsőrangú az Erdélyi Magyar-, a Felsőmagyarországi-, a Dunántúli Közművelődő Egyesület, a Központi Némagyarosító-Társaság, az Országos Magyar Iskola-Egyesület, az Erdélyi Kárpát-Egyesület stb. E fontos egyesületek száma már 1896-ban 41 volt, nem számítva ide a női jótékony s a különféle szakirányú egyesületeket. E 41 egyesületnek 1896-ban 57,868 tagja s 1.937.000 frt alapvagyonra volt, melyből különféle célokra 1.557.000 frtot költött. Valamennyi közt legnagyobb az Emke, melynek múlt évi vagyonra 2.735.000 K-t tett ki s mely különféle célokra 148.882 K-t fordíthat évente. Ezekon kívül tömérdek kisebb-nagyobb jótékony egyesületek működnek, melyek közül a nő-egyesületek s a Vörös- és Fehér-kereszt egyesület hatalmas tényezők. A társadalom tehát — látszólag — megtette kötelességét. Sohasem volt nagyobb a tömegnyomor, a kétes állásnak serege, mint napjainkban, de sohasem áldozott a társadalom annyit, mint ma. A főváros pl. 1900 és 1901 telén összes jelentkező szegényeit ingyen élelemmel látta el. Példáját követte a vidék is. Ezer-számra rug azoknak az apró helyi kis bizottságoknak a száma, melyek a pillanatnyi nyomort igyekeznek enyhíteni. S még sincs megelégedés. A szegény, a gazdag, a középrendű egyaránt panaszkodik. Az első azért, mert csak pillanatnyi segítséget kap, a két utóbbi azért, főképp

az értelmi elem, mert nehéz helyzetét e társadalmi adókkal még jobban súlyosbítják. S fájdalom, mindkettőjüknek igazuk van. A tömegnyomort másképp kell orvosolnunk: állandó, tisztességes keresettel; az értelmi elemnek: a tisztviselőnek, tanítónak, lelkész, jegyzőnek pedig emel-nünk kell a fizetését, hogy egyfelől tisztességesen megélhessen, másfelől, hogy adakozni tudjon a szegénységnek. Mert szegény, sorsüldözött mindig lesz, bármit tesz is a társadalom. A mai körülmények között azonban a szegény intelligens ember nyomorult felebarátját nem segítheti, hisz akárhányszor ő is alamizsnát kérne, ha nem röstellené. Az a csoda, hogy társadalmunk ennyit is tesz. Bár főhibája a szalmazsák, bizonyos általános lelkesedést nem lehetne elvitatni tőle. Ime, a 3 kultúregyesülethez egy negyedik, az Északkeleti Közművelődő Egyesület, jelenti be alakulását, sőt egy ötödik is, a Kassai Szocialista Egyesület. A főváros 30 millió koronás kölcsönére önkéntes ajánlások után már 36 millió K-t jegyeztek. Társadalmunk mindenütt ott terem, a hol szóval, tettel segíteni lehet. Egyesek, az irodalom, a tanítószolgálat, s általában a néppel érintkező művelt férfiak szintén dicséretes buzgalmat fejtettek ki. Ime, csak a közelmúltat tekintve, egy Semsey, egy Pálffy János, egy Röck-Szilárd, egy Ekczen, egy Konkoly-Thege s több névtelen gyönyörű példát szolgáltatott az emberszeretnek. Az irodalom, a napi sajtó versenyezve buzdit magyarságunk fölvirágzása érdekében. Nincs olyan nap, a mely a közgazdaság, társadalom vagy irodalom érdekében lelkes hangon ne buzditana. Cikkek, tanulmányok, testes kötetek hirdetik a magyar faj jövőjét s szőlítják táborba az egész nemzetet. Egyesek, testületek, az egész nemzet megmozdult. S mégis azt kell mondanunk, hogy csak a kezdet kezdetén vagyunk. Annyi a sürgős, régi és új teendő, hogy mindez csak alapoásnak tekinthető.

A „BÁCSKA“ tárcája.

A darvinizmusról.

— A zombori szabad lyceumban felolvasva dr. Kabos Márton orvos. —
 II. közlemény.

A fajok eredetéről Darwin előtt is sokat gondolkodtak a komolyabb természettudósok. Mibelyt nem elégedtek meg azzal, hogy a természettudomány egyedül külső jeleket tartalmazó nomenclatura legyen, mibelyt szult kezdtek fektetni a bonctani szerkezetre, az életfolyamatok különböző módosulataira, a környezetnek az egyenre gyakorolt befolyására, az életmód változataira, az embryologiai és meglett korban is tartó fejlődésre, azonnal meg voltak akadva az örökös típusok fogalmával.

Már a természet két nagy birodalmát se tudjuk eléggé élesen egymástól elhatárolni. Vannak tengerben élő lények, igen nagy számban, melyeket ha csak a külső tünetek után ítélünk, a növények közé kellene soroznunk, ilyenek a helyhez kötött és csak ott tenyésző spongiák, corallok, pedig hát ezek állatok, stb. Viszont a legmozgókényabb, mert a levegő legkisebb lebbenése is tova viszi őket, élő lények a baktériumok, ezek meg növények, nem pedig állatok. Ebből a két példából is látszik, hogy a külső tulajdonságok hasonlósága nem elég ahhoz, hogy abból a típusbeli hovatartozását megállapíthassunk.

Másrészt meg akárhányszor egyazon fajhoz számítunk olyan állatokat, amelyek külsőleg roppantul különböznek egymástól, csak azért, mert belső szervezeteik egyazon minta szerint vannak alkotva és azonos módon működnek. Erre legközelebb példát találunk a domesztikált állatok körében. Tegyük föl, hogy akadtunk egy emberre, aki még nem látott sohasem kutyát és elebe hozunk egy ulmi doggot, egy ujfundlandit, egy jubaszkutyát, egy vizslát, egy kopót, egy agarat, egy foxterriert, egy uszkárt, egy mopszot, egy rattlert és

egy ökölönyi selyempinesit és azt kívánjuk, hogy klaszifikálja őket, akár nagyság, akár koponya formáció, akár szőrzet, akár életszokások alapján. Tisztára képzelhetetlen, hogy mindezeket egy fajtához sorozza, még ha meg is magyarázzuk neki, hogy mi az a fajváltozat (varietos), vagy a változó alakzat. Hiszen az agár és a mopsz koponyája között nagyobb különbség van, mint a kutyaféjű majomé és a farkasé között és az ugatás sem egészen közös jelleg, mert pl. a prairie kutya nem bir ugatni.

Közelebb jutunk a faj meghatározásához, ha a bonctani szerkezetét is segítségül vesszük. Ezen az alapon Cuvier, a birneves francia tudós a gerincoszloppal bíró állatokat 5 típusba osztja és pedig emberek, emlősök, madarak, hüllők és halak. Cuvier nagyon tudós, nagyon tapasztalt és nagyon szellemes férfi volt. Anynyira járatos volt az állatok csonttanában, mint kortársai között senki más és utódai közül is igen kevesen. Egyszer azt állította, hogy adjanak a kezébe valamely ismeretlen állatból néhány csontot és ő megkonstruálja az illető állat egész csontvázat és komoly tudósok mondják, hogy ez ki is telt tőle.

Csak ugy mellekesen említem, mikor bárói rangra emelték, néhány új barátja összebeszélte, hogy a tudóst megtrefálják. Egyikük vörös trikóba öltözött, lábaira lópata alakú cipőket húzott, fejére két szarvat tett és arcára egy maszkot, melynek messzire kiálló metszőfogai közül kigyónyelv lógott ki. Így kosztulmezve, éjfélt után berontott a tudós hálószobájába és az alvó embert fölriasztva, rámondott: most ittött az utolsó órád! Cuvier végigné az jövevényen és félálmosan ezeket mondja: kétféle, egyestülk, kétszarvú, csupametszőfogú és még kigyónyelvű is, ej! ez abszurdum, ilyen nincs a természetben; ezzel a fal felé fordult és aludta tovább az igazak álmát.

Cuvier föltétlen hive volt a fajok és fajtak teremtésének és állandóságának, vagyis anoak a tannak, mely azt hirdeti, hogy minden állatfaj és fajta éppen ilyen volt egy millió vagy 100,000 esztendő előtt, mint a milyennek ma ösmérjük és természetesen az emberre nézve is így fogta föl a dolgot.

A párisi tudományos akadémiában tartott nyilvános vitatkozáson roppant tudásával le is győzte Geoffroy St. Hilairet, aki a fajok állandóságát kétségbe vonta, de annyit mégis koncedált, hogy hát többször ismétlődött a teremtés munkája; mert a paläontologiai kutatások minden kétséget kizárólag bebizonyították, hogy az ősszállatok megkövesült maradványaiól egészen más fajokra, nemcsak egyénekre kell következtetni, mint a milyenek manap élnek. Nem is szabad a természetbúvárlatban kizárólag egy körülményből levonni az összes következményeket, hanem minden hozzáférhető tényt figyelemmel kell megfigyelni és kutatni és az összeeskből, a mennyire lehetséges, kimagyarázni a természet törvényeit.

A mikroszkopikus bonctan elég tényleges tudomány és mégis, ha nagyon egyoldaluan foglalkozunk vele, téves következtetések labirintjébe jutunk.

Langer, az emberbonctan tanára, a bécsi egyetem szeretett a csonttanon lovagolni. Egyszer az egyik szigorlónak meghagyja, hogy tegye hatra a kezét. A szigorló megteszi. Most a kezébe nyom egy száraz kéz-csontot és kérdezi a szigorlótól, aki csak tapinthatja, de nem láthatja a csontocskát, milyen csont ez? Melyik kéz-ből, vagyis a jobb vagy bal kéz-ből való? Férfi volt-e vagy nő, fiatal volt-e az illető vagy öreg? A szegény szigorló orvosnövendék jól, rosszul mindenre rászól a médikusra: „csak tartsa meg egy kicsit hátul a kezét, úgy látom, ön úgy tapint arról a csontocskáról, mint ahogy más a nyitott könyvből olvas, mondja meg kérem még azt is, hogy ennek a csontnak néhai tulajdonosa, milyen vallású volt és melyik városnak, melyik utcájában lakott.“ Nemde így a csonttan egészen ad abszurdum nevétségessé van téve, pedig Hyrtl maga is a bonctant tanította. Csakhogy ő óvakodott a következtetésben túllépni a józan ész határait. És ez az első kötelessége minden embernek, tehát minden természetbúvárnak is.

Tehát nemcsak a csonttan, hanem a szövetelemek és sejteknek mikroszkopos való kutatását, de különösen a bonctannak legérdekesebb ágát, az embryologiai is

Lássuk tehát, mik a teendők, hogy az egységes, nemzetmentő társadalmat megteremtjük s így fajunk jövőjét biztosítsuk? Oly sok ez, hogy szinte a sorrendet sem tudom hirtelen megtalálni. Ősi mulasztások, fajbűnök, megkezdett, de félbemaradt alkotások, tömérdek új tennivalók, sürgős segítség, mind, mind idetartoznak.

S első főkötelességünk mégsem ez, hanem társadalmunk egységének megteremtése. Irtózatossá teendő! Egy sokfelé széttartott társadalmat egyesíteni s aztán ezen tömérdek új kötelességet megvalósítani; küzdeni közönnyel, magyarellenes törekvésekkel s mégis erős társadalmat toborozni, hogy segíddkezt nyujtsunk az államnak nagy-szerű céljai keresztülvitelére. És e roppant földadatot mégis meg kell oldanunk. Tömörílnie kell a szent célért minden magyarnak. A hol magyar ügyről van szó, minden magyarnak egynek kell lennie. A magyar királytól, le az utolsó magyar napszámosig, magyar törekvésben mindenkinek egyet kell akarnia! Meg kell törnünk a közömbösséget, az erőfeszítéstől irtózó keleti kényelmet, a politikai, vallási türelmetlenséget! ne azt nézzük, hogy ki milyen pártu, milyen vallásu, milyen nézetű, hanem azt, hogy mit akar. A magyarság legyen az első, a magyar faj, mely nagyobb veszedelemben van ma, mint volt régen a megpróbáltatások sötét századaiban. A ki magyar, a ki magyar ügyért fáradozik, támogassa minden magyar vallás- és politikai párt különbség nélkül. Értsük meg egymást: a 19 millió jóval felül lévő magyar birodalomban csak 10 millió a tiszta magyar. Ha mi egyet nem értünk, lehetetlen boldogulnunk. A testvér népekre nem számíthatunk. Vannak közöttük, a kik velünk tartanak, de a keblünkön melengetett ellenség nagyobb számú! Magunkban és csakis magunkban bizhatunk. Ti lelkészek, tanítók s általában mindenrendű magyar polgárok ezt hangoztassátok szüntelen! Legyen példaképeitek Martinuzzi, Pázmány, Zrínyi Miklós, Széchenyi, Kölcsey, Petőfi, Kossuth, a kik első-sorban magyarok voltak s csak azután katolikus főpapok, költők s politikusok. Egyesüljünk s törjük meg a közönyt, így teremthetünk egységes magyar társadalmat s ha ez meg lesz, csak akkor beszélhetünk nemzetmentő társadalmi kötelességekről. Mik az egységes magyar társadalom teendői? Mindaz, a mit a társadalom céljával kitűztünk. Egyfelől az, hogy szellemi s anyagi segíddkezt nyujtsunk az államnak országmentő munkájában, másfelől, hogy őrre s előmozdítója legyen a nemzeti érdekeknek s végül, hogy e kettős munkáját mindenkiel érvényesítse.

Sassi Nagy Lajos.

A pénzügyminiszter beszéde. Lukács pénzügyminiszter egy kis parlamenti valutareform kísérletét engedte meg magának, a mennyiben, a mi a költségvetést illeti, az ellenzéki frázisok képzelt értékét fogal-

mon kívül helyezte és a készfizetést az igazság tiszta aranyával felvette. Hogy előbb még néhány hamis cheket és hamis aláírással ellátott váltót: elferdített tényeket, való értelműből kiforgatva idézett nyilatkozatait, — visszatartott, csak fokozta az eljárás pikánságát; és senki sem fogja tőle komolyan zokon venni, hogy annyira kibaszta a parlamenti szólásszabadságot, hogy az ellenzéknek azt a szeretetreméltó szemrehányását, hogy az államháztartás, mely nemcsak egységsúlyt, hanem tetemes feleslegeket is mutat fel, nem is alapulhat a realitás számításán, mert viruló állapotával, melyekből van a magángazdaságok siralmas állapotával, melyekből pedig táplálékát nyeri, — ezt a szemrehányást a legalaposabban azzal az államférfiúi érveléssel intézte el a pénzügyminiszter, hogy más a magángazdaság és más az államgazdaság s nem lehet mind a kettőt egyenlő mértékkel mérni. Mert míg a magánember ne költsön többet, mint a mennyit bevesz, az államnak éppen akkor kell produktív kiadásokat tennie, midőn a bevételek összezsugorodnak; és midőn a magán kezdeményezés bennán hever, vagy tökéhiányban szenved, épp akkor bizonyul be az állami felesleg teljes értéke, mert általuk áldados munkát és jövedelmes keresetet lehet teremteni. Érthetően le lehetett olvasni még a legharekészebb ellenzékiek arcáról is, hogy ez ellen hiában keresnek helytálló ellenvetéseket; és a különben oly pörgönyelvű urak tehetetlenségét még fokozódott, midőn a pénzügyminiszter hazafias számvizsgáló eredményét, mely szerint Magyarország gazdasági gyöngülése nagy mértékben az oly aránytalanul emelkedő közös kiadásoktól ered, azzal az egyszerű számanyaggal korrigálta meg, hogy ugyanazon idő alatt, melyben a közös kiadások lassanként 20%-kal emelkedtek, a nemzeti s főleg kulturális celokra fordított kiadások 100—140%-kal emelkedtek. Látjuk tehát, hogy a szabadelvű kormányok tudtak helyesen takarékoskodni és helyesen költeni; és ha az Európában általános gazdasági depresszió Magyarországot bátránál nem állt meg, ennek bizonynyal nem szabadelvű kormányzatunk az oka. És éppen a Széll-kabinet, áthatva attól a helyes nézetű, hogy az állam gazdasági, és ezzel a politikai ereje is a legbensőbb összefüggésben van a szociális viszonyok kedvező fejlődésével, fontos szociális tényezőik igazságos elősegítésével, — teljesen kodifikálta az adóreformot, mint azt lényege szerint a pénzügyminiszter már a múlt évben kifejtette, a tisztviselők fizetését már a jelen budget keretében az annyira támadott feleslegekből felemelte, ezeket a fizetéseket a közigazgatási reformmal egyidejűleg még sokkal kedvezőbb rendszeresíteni fogja és legalább ideiglenesen segítette a szolgálati pragmatikát illető panaszokon is. Mindezt kifejtette Lukács László pénzügyminiszter, és a többség hangos helyeslését és tetszését az ellenzék a legcsekélyebb ellenmondással sem tompította. A milyen élesszeműnek képzelte magát ez az ellenzék, oly vaknak bizonyul, oly vaknak tekintti a külföld, mely növekvő hitelnyújtásban méltatja államháztartásunk realitását. A nemzetközi gazdasági ügyek taglalásáról, melyek oly komolyan befolyásolják hazai gazdasági ügyeinket, lemondott a pénzügyminiszter. Ez ügyek beható fejtegetése a kabinet fejének, Széll Kálmán maradt fenntartva, ki a legközelebbi ülésében fog beszélni. És ezzel eléri tetőpontját ez a vita.

A közigazgatás egyszerűsítése. A kereskedelmi miniszter rendeletet intézett az ország összes közigazgatási bizottságaihoz, melyben a közigazgatási hatóság részére a kazán vizsgálatoknál egyszerűsíti az eljárást. A miniszter a vizsgálatok vezetését a kertületi iparfelügyelőségekre bízta, a kik közvetlen érintkezésben vannak a miniszteriummal és így a közigazgatási bizottságokat sok munkától szabadítja meg. A kazán vizsgálatokra vonatkozó határozatok másodfoku elbírálását továbbra is a bizottság hatáskörében hagyta a miniszter.

Miniszteri elismerés a tanítóknak. Wlassics Gyula kultuszminiszter egész pályafutása alatt azon volt, hogy a tanítóság társadalmi helyzetét emelje. Nem riadt vissza semmitől, ami ezt a célt szolgálja. Ő maga járt jó példával legelő. Most is olyan rendeletet adott ki a tanfelügyelőknek, amely ezt a célt szolgálja. Ez érdemet elismerni senki se később a miniszternél. Mivel pedig utóbbi időben tapasztalta, hogy a tanfelügye-

lők egyik régebbi rendeletét hanyagul bajták végre, sürgető szavát felemelte: „Állandó figyelemmel és rokonszenvvel kísérve a fontos kulturális tevékenisítő néptanítói kar működését, már 1896. évi 56224. számú körrendeletben — írja a miniszter — azon elhatározásom adtam kifejezést, hogy a hosszabb ideig buzgón működött tanítókat, illetve tanítókat nyugdíjaztatásuk alkalmával miniszteri elismerésben részesíteni óhajtom. Meghagytam ez alkalommal a királyi tanfelügyelőségeknek, hogy hosszabb szolgálati idő után nyugdíjaztatásukat kérő tanítók vagy tanítóknak kérvényeinek felterjesztése alkalmával minden egyes esetben ez irányban előterjesztést tegyenek. Minthogy azonban gyakran tapasztalom, hogy az ez irányban kívánt előterjesztések minden indokolás nélkül elmaradnak, ennélfogva, korábbi rendelkezésemet az óvókra, illetve óvónókra is kiterjesztvén, felhívom a tanfelügyelőséget, hogy az idézett körrendeletben foglaltaknak pontosan tegyen eleget s az olyan esetekben, midőn a tanítót, illetve óvót nem tartja miniszteri elismerésre méltónak, mindig jelezze az okot is, melyre ezen véleményét alapítja.”

II. Rákóczy Ferenc emléke.

Írta: Lelbach Gyula.

Midőn a magyar nemzet körülbelül kétszáz esztendővel ezelőtt egy II. Rákóczy Ferenc vezérlete alatt abba a küzdelemben bocsátkozott, melytől a magyar haza szabadságát, a magyar nemzet alkotmányát, a hon jogainak elismerését várta, tette ezt azért, mert belátta, hogy egyrészt magyar szabadság nélkül nem élhet, másrészt, mert II. Rákóczy Ferencben együtt látta és találta ama felemelő tulajdonságokat, melyek egy magyar hadvezérhez illettek.

II. Rákóczy Ferenc volt az, kinek szinte egy szava csodákat művelt, kinek ajkáról millió millió szívnek panasz és keserve hangzott volna fel; ő volt az, kinek kardját egy bilincsbe tört, de még mindig remélni tudó és remélni akaró nemzet forgatta meg; ő volt az, ki kitudta fejezni azon érzelmeket, melyet százados elnyomás a nép keblében gyújtott és amely mint a szabadság és boszu hangja harsogott végig a magyar földön.

Voltak a magyarnak nagy fiai. Voltak dicsők, kik tudtak magasztos célokért lelkesedni, kik tudtak fenséges eszmékért küzdeni, de akiknek egyuttal lehetett reményük, hogy nem küzdenek hiába, kik jól tudták, hogy munkálkodásuk, törekvésük nem vész kárba, kik meg voltak győződve, hogy a mag, melyet ők termékeny talajba vetettek, ki fog csírázni és hatalmas, terebélyes fává fog fejlődni.

Történelmünk érelapjairól hányak neve ragyog felénk, kik e hazáért éltek-haltak, hányak nevéhez fűződik egy-egy küzdelem emléke, mely küzdelem meghozta eredményét.

De voltak sokan, sajnos, nagyon sokan, kik küzdöttek, kik szóval, tettel, karddal parkodtak eszméjüket diadalra juttatni, de a kik szinte beláták küzdelmük reménytelen voltát, kik látták a velük szemben felemelkedő hatalmas tulstult, mely minden alkalomadtán átázolhat rajtuk...

Eszembe jut ilyenkor mindig az a szép szó, melyet Herczeg Ferenc Ocskay szájába ad: Hiába küzdünk, elveszünk mi mindannyian... De nem! — ezek nem küzdöttek hiába. Mintha hallanám: vérből sarjadzik a szabadság, — tudom, hogy a harc, melyben annyi ember ontta vért, nem lehet reménytelen. Minden küzdőnek meg van a maga végső gondolata, melylyel az élettől

segítségül kell hívni, ha a természet törvényeit akarjuk fölfedezni.

Az embryo fejlődésében lépésről-lépésre, fokról-fokra láthatjuk az egész típusnak millió évek alatt lefolyt fejlődését, nem egészen tisztán és határozottan, hanem elég jól észrevehető jelekben kifejezve. Egyáltalában csak a tudatlan állit mindent határozottan, a tudós mindig hozzátézi — amennyire máig tudunk lehetséges.

Az embrióban látunk egyes szerveket kifejlődni, egyeseket visszafejlődni, látjuk, hogy néha egyes szerv bizonyos fejlődési zavar következtében visszamarad, a másik aztán a megszokott határokon túl fejlődik és torzalakulatok képződnek és sok más, a minék elmondásához nem ez a hely és nem ennyi idő kell.

Röviden: valamint a molekulában tudományos bizonyossággal föl kell tételznünk majdnem ugyanazokat a mozgásokat, melyekben az összes csillagok vannak: épp úgy föl kell tételznünk, hogy az embriónális fejlődés, mutatis mutandis, hű tükre az egész típus kifejlődésének. Ezekon kívül fölvilágosít bennünket az embriologia a csökevényes (rudimentar) szervek mibenlétéről. Ugyanis vannak az embernek, épp úgy, mint a többi állatoknak egyes nem teljesen, illetőleg csak részben, vagy csak nyomokban kifejlődött szervei, amelyekről régebben azt hitték, hogy csak úgy véletlenül kerültek oda, vagy legfeljebb a természet játékaának tekintették.

A fejlődésán arra tanit beuntunket, hogy ezek, ritka kivétellel, mindig ott találhatók, ahol az ősnél vagy az alsóbbrendű ma is élő fajnál megvolt, illetve megvan az illető szerv teljes egészében, de hosszú évezredek alatt, mintán a változott életfentartási viszonyok között erre a szervekre többé szükség nem lévén, használatba nem vették, mindig satnyább és satnyább lett, míg végre csak a nyoma marad meg rudimentar alakban, míg végre újabb évezredek alatt ez is el fog tűnni. Egy kis dudorodás vagy érdesség a csont külső felületén, pl. mindig valamely izom, illetve innak a tapadási helye és ez az érdesség megmarad sok nemzedéken keresztül mindig egyazon helyen, amikor a megfelelő izom nem is fejlődik.

Az is elég gyakran fordul elő a magasabb rendű állatoknál, hogy egyik-másik egyénnél olyan szervrészek fejlődnek, melyek ennél a fajnál már szokatlanok, de az alsóbb rendűek valamely fájánál egészen közönséges dolog. Ezt átvizmusnak nevezzük, vagyis az illető egyén visszaült valamelyik őseire.

Az embernél ezer között alig van 20—25 olyan, akiknél az izmoknak a száma és kifejlődési foka egyenlő lenne. Olyan emberek, akik mindig meztláb járnak, egészen másképen tudják lábuk hüvelykujját mozgatni, mint mi és az ausztráliai vadak a lábukkal egészen jól tudnak fogózni.

Ezer ember között nincs kettő sem, akiknek koponyájuk teljesen egyforma lenne. Nem a szemöldököt, bajszát vagy szakállt értem, ámbar ebben is nagy a különbség, hiszen tudjuk, hogy vannak sima, merev hajnak, puha hajnak, hullámos, göndör és gubancos hajnak, hanem a koponya csontos részét értem. Ha teszem a koponya nagyságát megmérjük a bomlított a tarkóig, ez a hossz tengely és a két halánték között, ez a haránt vagy rövid tengely és e két számot arányba hozzuk egymással, akkor minden embernél más-más számot kapunk. A Camper-féle arcszöglet is más meg más minden embernél. Ezt a tapasztalatot különben már a közrendőrség is hasznára fordítja. Ugyanis a nagyobb rendőri hivataloknál a bűnösnek talál egyénekre föl antropometriai jegyzéket vezetnek és aztán hiába változtatja meg ő kelme a szakállát, bajszát, hiába köti be az egyik szemét, ha megcsipik, akkor a koponya és arc pontos méreteiből határozottabban meg lehet állapítani a személyazonosságát, mint a legjobb kodakkal készült akármiyen jól sikerült fotográfiával.

A test színére nézve is nagyobb az emberek között észlelhető különbség, mint sok más állatfajnál. Itt egyuttal megemlítem azt a tapasztalati törvényt, hogy a környezet uralkodó színével összhangba kerül előbb-utóbb az ott állandóan lakó állat színezete is. A sárga homokú sivatag állandó lakói legtöbbször sárgák, az arktikus vidék örök hó és jégbirodalmában állandóan élő állatok fehérek, az országot göröngyei között élő

pipikét már kis távolban össze lehet téveszteni egy görönggyel és így tovább. Ezt a törvényt mimicry nek nevezzük és az olyan emberekre, akik ritkán vagy sohasem változtatják lakóhelyüket, ez a törvény épp úgy áll, mint akármiyen más élő lenyere. A törvény magyarázatai közül álljon itt egy. Azok az egyének, akiknek szintük ellit a környezetétől, hamarabb vehetők észre, tehát az ellenségélek szemben exponáltabb helyzetben vannak és így hamarabb el is pusztulnak, mint amazok, melyeket az ellenség nem oly könnyen vehet észre.

A mimicry törvénye a harcászathban is mindinkább érvényestül. A most is dúló délafrikai háboruban, ma már a teljesen szürke, ugynevezett khaki uniformist használják az angolok, mert a ríkitő színű posztók nagyon is jó célpontul kinálkoztak a boeroknak. Valószínűleg néhány evtized múlva általában el lesz fogadva az az elv, hogy a katonák béke idején szines és bizonyos szemekek kellemesen gyönyörködtető színruhában fognak járni; háboruban pedig a lehető legköznapiasabb szürke uniformis lesz a kötelező.

Nem sértem nagybecsült hallgatóságomat avval, hogy az emberek között levő szellemi különbségek óriás voltáról beszéljek. Csak annyit mondok, egy rendes államban, illetve bolyban élő bangya, vagy egy méhecske messze tulzár; al sok-sok önző, csak az érzelmi csiklandozásának élő embert szellemi tekintetben és még azt se lehet mondani, hogy a bangya vagy a méh nem ösmeri a betűt vagy a magasabb művészeteket, hiszen tudjuk, hogy nagyon sok ember él még közöttünk, aki egész életében nem olvas semmit sem és a szépművészetet éppén úgy ösmeri, mint a holdbeli lakosokat.

Hogy szigorúan véve élettani tekintetben nincs különbség az ember és az állat között, ez se kell bizonyítanom, minden élettani és biológiai processzus egészen egyformán folyik le az emberben és állatban. A táplálkozás, a lélegzés, az érzékelés, a hideg és melegre való reagálás, a szövetek képződése, a sejt élete, minden egyforma.

Melléklet

megválnak és az ugyanavval az melyet az eszm telen.

Az erős tekintet le reánk az is. De a meg egész erdő fejt.

Az eszme dött, nem halt alakja ott tünt egén; az eszme ő küzdött és meg bennünk az él, élni fog, kesedik, míg t.

Azok nem termékenyítő.

Az ösök v kinő a szabadság szép legyen a magy.

Es ennek Rákóczy Ferenc a magyar törvé.

Igaz, az l dolatlan és tö burg-házat trón.

Es ha a k népnek, törvény később maga a mári békélev. küzdött, e hazá kozni törvénye.

Es midőn ezen a téren s lők, avval a k hozása elé, n emléke gloriát 1715-iki törvény az országgyűlé ebben a honba magyarnak val eljárás ellen fe Onmagunk kezünk; mi re fénye, melylye

Történelmi

Vármegyén fias kulturális eg tartotta meg a évi reudes közt.

A társulat voltak jelen: Kozma Jenő, Laszlo, dr. Tibi Weigang János Vojnits István, Gergely, Trencs Jenő, Dalmay B Gubicza Kálmán és Popovics Seb.

Kozma János következő szép.

Mély

Mintegy ö vetni a Baes-Boc lefolyt egy eszt magunk elé, v összetartunk, a fejlesztése reál egy esztendő a melynek mesye.

Milyen i arra, hogy a v kengyelfutó tunk mégis a hatoltunk a r

Micsoda e szerények és h év" lekzdele kódást napjaink Szinte elő majdan mai k

"Egyetem karoló társadalmi osztályok, v b nemzetiség sz melyeket nem Sót a felekez meg az iroda nek és jellem

Es erre a a "hideg hávea nem buzdítana sem vonz, ne állbatatos.

Emlegetn de ki követi nekik? Menny ség mindenfé elszant apostol sivarnak látsz kilincseles, k tektorok ktsz eszköze, mert polgári önére — keservesen a komoly mu

megválnak és ahol ezren meg ezren halnak meg ugyanavval az eszmével, — ott a küzdelem, melyet az eszméért folytattak, nem lehet reménytelen.

Az erős tölgy, mely szilárdan állva büszkén tekint le reánk a magasból, — elkorhad, elvész az is. De a magból, melyet az elhullatott, egy egész erdő fejlődik körülötte.

Az eszme, melyért II. Rákóczy Ferenc küzdött, nem halt el. Ő, az ember meghalt, de dicső alakja ott tündököl elhomályosíthatatlanul hazánk egén; az eszme pedig, melyért ő lelkesedett, melyért ő küzdött és a melyért küzdeni ő tanított meg bennünket és fog tanítani minden magyart, az él, élni fog, míg az emberiség a nagyért lelkesedik, míg magyar földön magyar szív dobog!

Azok nem küzdöttek hiába; a kiontott vér termékenyítőleg omlott szét.

Az ősök vérével megszentelt drága földből kinő a szabadság, a belső békesség és osztó igazság szép iránya, hogy rajta dus aratása legyen a magyar haza boldogságának.

És ennek a nagy férfinak neve, egy II. Rákóczy Ferencé, egy kitűnő magyar hadvezéré, a magyar törvénykönyvben meg van átkozva.

Igaz, az 1707. ónodi gyűlés ama meggonddalton és törvénytelen lépést tett, hogy a Habsburg-házat trónvesztettnek nyilvánította.

És ha akkor Rákóczy, ki vezére volt a népek, törvénytelen lépést tett, melyet azonban később maga a nemzet tett jóvá az 1711. szatmári békével, ezért őt, ki mégis csak értünk küzdött, e hazáért küzdött lankadatlanul, kiátkozni törvényben nem lehet.

És midőn most a magyar ifjuság, melyet ezen a téren szeretetem egész melegeivel üdvözölök, avval a kérelemmel lép az ország törvényhozása elé, miszerint II. Rákóczy Ferenc szent emléke gloriálissá; a Rákóczyt kiátkozó 1715-iki törvényekket érvénytelennek nyilvánítsa az országgyűlés, azt hiszem, nem fog akadni ebben a honban egy magyar ember, egy magát magyarnak valló ember, ki eme utódokhoz méltó eljárás ellen felszólalna.

Önmagunkat emeljük fel, ha róla megemlékezünk; mi reánk sugárzik vissza ama glóriának fénye, melylyel mi eme dicső férfit körülvevünk.

Történelmi társulati közgyűlés.

Vármegyénk történelmi társulata, ez a derék, bázis kulturális egyesület vasárnap délelőtt fel tíz órakor tartotta meg a vármegyeház közgyűlési termében XIX. évi rendes közgyűlését.

A társulat tagjai és mint vendégek a következők jelen: Kozma Lászlóné, Kirchner Károlyné, Kozma Irénke, Kirchner Madlén, Mihályi Irén, Kozma László, dr. Thim József (Apatin), id. Mihályi János, Weigang János (Apatin), Hauke Imre, Gräff Nikáz, ifj. Vojnits István, dr. Balogh Ernő, Kálits Dóme, Buday Gergely, Trencsényi Károly, Roediger Lajos, dr. Seultény Jenő, Dalmay Béla, Grüner Samu, dr. Dudás Gyula, Gubicza Kálmán (Bodrogh Monostorszeg), Szondy Matyas és Popovics Sebő.

Kozma László elnök a közgyűlést megnyitván, a következő szép beszédet mondotta:

Milyen tisztelt közgyűlés! Mintegy kimért tervszerűséggel, a jövő feladatait magunk elé tűzni nem szükséges, nekünk nem is lehet. Egyfelől alapszabályaink rendelkezéseinek keretei, a foglalkozásnak elég tág munkatérét nyitják meg számunkra. Másfelől igyekeztünk a dolog természeténél fogva csak azon anyagi és értelmi erő arányában érvényesíthet, — a mely rendelkezésünkre áll.

Nem állítunk fel méreteket sem igényeink számára, azok irányában, a kik erejüket közös célunk szolgálatára szentelni kívánják. Nemcsak az számíthat a tudomány elismerésére, nemcsak az nyújt a közérdeklődés számára értéket: a kinek p. o. egy dogmát sikertől száműznie a történelmi ismeretek széles birodalmából, vagy a ki hazafiai illúzióink valamelyik esilagrendszerét bontja szét, — de becses előttünk a történelmi kutatásnak, a vén idők emlékeinek minden törmeléke, — mert hiszen a repülésnek az a szerve, mely a saskeselyűt a levegőig magasságába emeli, az is, könnyű, libbenő pelyhekből van szárnyakká alkotva...

Oda sem tévedünk, hogy a történelmi kutatás elágazó munkatérén, a jelentkező buvárkodási hajlamot, valamely megvalósított irányba tereljük, — mert meg vagyunk győződve, hogy az ilyen fegyelem eszméje, a szabad vizsgálódás elvével, valamint a tárgy szeretete által táplált munkakedv aspirációival egyaránt ellenkezik.

De minden bizonynyal állandóan műsoron fog állani a mi programunkban az, hogy társadalmunk érdeklődését kulturális törekvéseink és a buvárítás szeretete iránt fokozzuk, fejlesztjük. Hiszen fenséges van e gondolatban: perbe szállani az enyészett szellemével;

„Megállítani az időnek, A mult ködébe sietőnek Robanó kerekét...”

Élesíteni ama fátyla tűzét, mely a mikor visszafelé világít a multak nyugvó sötétségébe, egyúttal előre is veti fényét jövő aspirációink ösvényeire.

Milyen tisztelt közgyűlés! Ha a létért való küzdelemben nagy erők forrása is számunkra a lelkesedés, a hit, a kegyelet, — azért a barchoz a legféltetesebb fegyvereket, a leghatalmasabb vérteteket mégis csak a tudás szolgáltatja.

Feladataink felé való igyekeztünkben bizodalunk van tisztelt közgyűlés! Abhoz is, hogy működő tagjainknak előkelő sorából immár azokban is, — a kikre évek óta szeretettel és reménnyel várakozunk, — megújított munkakedvet szül az új esztendő és elhatározásuk cselekedetre váltja majd a megfogant akaratot.

Midőn most társulatunk megjelent tagjait és azon tisztelt vendégeinket, — kik megjelenésükkel összejövetelünk díszet emelni kegyesek — szívesen üdvözlöm: a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat XIX. évi közgyűlését ezennel megnyitom.

A felhangzott lelkes eljenzések után Trencsényi Károly, a társulat kitűnő titkára olvasta fel évi jelentését. A nagy gondal készült és a társulat működését felölő jelentésből kiemeljük a következőket.

Jelentése kezdetén halás kegyelettel emlékezett az egyesület azon mely vesztéséről, mely Czirfusz Ferenc, Fernbach Antal, Roediger Ernő, a nagy idők tanuja, Latinovits Gyula, Popovits Emil elhunytával érte. A közgyűlés mely részvétel jegyzőkönyvében örökíti meg. A jelentés közli, hogy a társulatnak 296 tagja van és pedig 10 tiszteletbeli, 35 alapító, 207 partoló és 38 működő. A társulat vagyona 12,798 kor. 50 fl. A társulatot az év folyamán meglátogatta Wosinszky Mór apát, a vidéki muzeumok országos felügyelője és a látottak felett teljes melegegedését és elismerését fejezte ki.

A közgyűlés a titkár jelentését éljenzéssel tudomásul vette.

Ilyenformán szól majd az a korrajzi vázlat. És igazán kár lenne, ha ebből a rajzolatból kimaradna az a vonás, melyet helyi közéletünknek egyik tevékeny és társadalmi viszonyainknak egészen otthonos szellemi munkása — abba a képbe, beleillő adatként csak a napokban belehuzott; mikor saját tapasztalatát a következő aforizmában összegezte: „Komoly törekvések számára akarod ma meggyerni valakinek a hajlamát? Ennek egy kecsesítő módszere van. Adj neki, az őt megillető címmel egy-két fokkal magasabbat; ne kiméld a tömjént hiúságától; a bizelést bátran tulozhatod. Minden egyéb mellékes. A sikernek legbiztosabb eszköze ez!”

Milyen tisztelt közgyűlés! Egészen érthető, hogy arra a társadalomra, melynek kedélyvilágát inkább a vásári zaj, a hivalkodás külsőségei izgatják, mely előtt a gyárilag készülő műbaber kiválólag kelendő: arra a társadalomra kevés, vagy éppen semmi ingere sincs annak a munkának, mely a mi jelszavunk alatt folyik, melyhez nem színes lampion, hanem csak a buvár szerény mécsese világít, a kit hallgató csöndesség vesz körül, míg az elmerült századok mélyseibe ereszkedik, vagy jeletlen sirok, kietlen omladékok törmelékei között keresgél.

A mikor tehát csak kevesen vannak azok, a kik a tudomány szeretetében büszkélkedve vesznek bennünket körül, egyfelől anyagi-másfelől szellemi támogatással, — és a mikor a mi közművelődési törekvéstünk is, ugyszólván alalmazsából és hazalásból él: akkor, melyen tisztelt közgyűlés! az az eredmény, melyet eddig elérünk, szerénysege mellett is, szinte a jelentékeny dolog méreteit veszi föl magára. Erről a tisztelt közgyűlésnek alkalma lesz a titkári és a muzeumári évi jelentésekből meggyőződést szerezni.

De ennek fonalán egyszersmind természetes az, hogy kettőzött elismeréssel tartozunk azoknak, a kik bennünket pártfogással, támogatással, adományaikkal, ajándékaikkal körülvesznek. — Természetes az, hogy a lekötözöttség fokozott érzetével fordulunk azon előkelő munkatársaink felé, a kik a társulat célját szellemi és erkölcsi értékeikkel szolgálják meg nem szűntek és meg nem szűnnek. — Mert nem volna csoda, ha a léhaság szemmel látható sikerei: a komoly, az idegőrlő munkaszeretetet a nemesebb gondolkozásukban is leszerelnék, a jobbik becsavágyat is elsorvasztanák és azoknak akaraterejét is megszüntetnék!

Mit teszünk tehát, hogy magunk is el ne csüggedjünk? A feladat közösség kobjában a hazafias érzet tiszta lángjánál edzünk meg munkakedvetünk, kitartásunkat, az elénk tűzött feladatok megközelítésére — ezután is.

Milyen tisztelt közgyűlés! Mintegy kimért tervszerűséggel, a jövő feladatait magunk elé tűzni nem szükséges, nekünk nem is lehet. Egyfelől alapszabályaink rendelkezéseinek keretei, a foglalkozásnak elég tág munkatérét nyitják meg számunkra. Másfelől igyekeztünk a dolog természeténél fogva csak azon anyagi és értelmi erő arányában érvényesíthet, — a mely rendelkezésünkre áll.

Nem állítunk fel méreteket sem igényeink számára, azok irányában, a kik erejüket közös célunk szolgálatára szentelni kívánják. Nemcsak az számíthat a tudomány elismerésére, nemcsak az nyújt a közérdeklődés számára értéket: a kinek p. o. egy dogmát sikertől száműznie a történelmi ismeretek széles birodalmából, vagy a ki hazafiai illúzióink valamelyik esilagrendszerét bontja szét, — de becses előttünk a történelmi kutatásnak, a vén idők emlékeinek minden törmeléke, — mert hiszen a repülésnek az a szerve, mely a saskeselyűt a levegőig magasságába emeli, az is, könnyű, libbenő pelyhekből van szárnyakká alkotva...

Oda sem tévedünk, hogy a történelmi kutatás elágazó munkatérén, a jelentkező buvárkodási hajlamot, valamely megvalósított irányba tereljük, — mert meg vagyunk győződve, hogy az ilyen fegyelem eszméje, a szabad vizsgálódás elvével, valamint a tárgy szeretete által táplált munkakedv aspirációival egyaránt ellenkezik.

De minden bizonynyal állandóan műsoron fog állani a mi programunkban az, hogy társadalmunk érdeklődését kulturális törekvéseink és a buvárítás szeretete iránt fokozzuk, fejlesztjük. Hiszen fenséges van e gondolatban: perbe szállani az enyészett szellemével;

„Megállítani az időnek, A mult ködébe sietőnek Robanó kerekét...”

Élesíteni ama fátyla tűzét, mely a mikor visszafelé világít a multak nyugvó sötétségébe, egyúttal előre is veti fényét jövő aspirációink ösvényeire.

Milyen tisztelt közgyűlés! Ha a létért való küzdelemben nagy erők forrása is számunkra a lelkesedés, a hit, a kegyelet, — azért a barchoz a legféltetesebb fegyvereket, a leghatalmasabb vérteteket mégis csak a tudás szolgáltatja.

Feladataink felé való igyekeztünkben bizodalunk van tisztelt közgyűlés! Abhoz is, hogy működő tagjainknak előkelő sorából immár azokban is, — a kikre évek óta szeretettel és reménnyel várakozunk, — megújított munkakedvet szül az új esztendő és elhatározásuk cselekedetre váltja majd a megfogant akaratot.

Midőn most társulatunk megjelent tagjait és azon tisztelt vendégeinket, — kik megjelenésükkel összejövetelünk díszet emelni kegyesek — szívesen üdvözlöm: a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat XIX. évi közgyűlését ezennel megnyitom.

A felhangzott lelkes eljenzések után Trencsényi Károly, a társulat kitűnő titkára olvasta fel évi jelentését. A nagy gondal készült és a társulat működését felölő jelentésből kiemeljük a következőket.

Jelentése kezdetén halás kegyelettel emlékezett az egyesület azon mely vesztéséről, mely Czirfusz Ferenc, Fernbach Antal, Roediger Ernő, a nagy idők tanuja, Latinovits Gyula, Popovits Emil elhunytával érte. A közgyűlés mely részvétel jegyzőkönyvében örökíti meg. A jelentés közli, hogy a társulatnak 296 tagja van és pedig 10 tiszteletbeli, 35 alapító, 207 partoló és 38 működő. A társulat vagyona 12,798 kor. 50 fl. A társulatot az év folyamán meglátogatta Wosinszky Mór apát, a vidéki muzeumok országos felügyelője és a látottak felett teljes melegegedését és elismerését fejezte ki.

A közgyűlés a titkár jelentését éljenzéssel tudomásul vette.

Utána Roediger Lajos, a társulat muzeumának fardhatatlan, ügybuzgó kustosja terjesztette elő évi jelentését, mely konstatalja, hogy a társulat muzeuma a mult évben tetemesen gyarapodott. Kiváló és régészeti tekintetből fontos a hódásági lelet, melyet Korény Béla földbirtokos, a hódásági társadalom köztiszteletben álló tagja adományozott a társulatnak. Ez a lelet a közgyűlési teremben ki is volt állítva és sok nézője akadt. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

A számadások és pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése kapcsán a fölmentvényt a közgyűlés kiadta és elfogadta az 1902. évi költségvetést.

Következett ezután a részleges tisztújítás, mely alkalommal megválasztattak választmányi tagokká a partoló tagok közül Latinovits Pál főispán, a működő tagok közül Weigang János apatin polgári iskolai tanár, a társulat kiváló, ügybuzgó működő tagja. A számvizsgáló bizottság tagjai lettek id. Mihályi János, Gräff Nikáz, Raisz Lajos.

Erre Trencsényi Károly felolvassa Cziráky Gyula társulati működő tag következő indítványát:

Iványi István, társulatunknak egyik legkiválóbb jelese, 1901. dec. 13. a következő levelet íratta hozzám: „Főt. Uram! Minap küldött becses levelében egy eszmét pendített meg, mely már évek óta foglalkoztatja lelkemet, ámbar a valóság módját még nem sikerült megtalálnom. Értsem a vármegyei helynévtárhoz való nagy adatgyűjtésem feldolgozását. Ez volt legkedvesebb foglalkozásom, ameddig dolgozni bírtam. Egy kis kötetre való kéziratot feldolgozva és az egész adatgyűjtésményt és okmánytárt beklüldöttem Zomborba a társulathoz. Leghőbb vágyam volna, ha valaki a feldolgozásra vállalkoznék, amíg adataim és irásaim használatára némi utasítást adhatok... Lelki megnyugvással venném, ha ftdő Uram vállalkoznék erre a bár terhes, de sokszor gyönyörkötető munkára. Eddigi munkásságában elég biztosított látok alapos, buzgó és lelkiismeretes működéséről. Hacsak teheti, vállalkozzék e munkára, mely vármegyénk annyi ismeretlen pontjára új fényt és világosságot deríteni lesz hivatva. Azon édes reményben, hogy e sorok nem maradnak minden vesszhang nélkül, magamat...”

Tisztelt közgyűlés! Ha mi e jelesünk óhaját teljesítjük, nemcsak a megérdemelt tisztelet adóját röjjük le munkában, vármegyénk dicsőségeért fárado munkában munkaképtelenné vált, érdemes tagtársunk iránt, hanem a közjónak is használnunk vele. Vállalkozzék tehát e munkára bárki, én szívesen kitérek utjából; de ha ezt senki nem teszi, én szabadidőmet ezen óhaj teljesítésére szentelni hajlandó vagyok, oly föltétel alatt, hogy a társulat könyvtárából a szükséges okmánytárak, Ortvy, Csánki művei s a térképek rendelkezésemre bocsátatnak bizonyos időre.

A közgyűlés Cziráky Gyula, a társulat kitűnő tagját, az indítvány értelmében, megbizza a helységnevtár szerkesztésével.

Elnök megköszönvén a vendégek szives érdeklődését és a tagok megjelenését, a közgyűlést bezárta, mely emelkedett, lelkes hangulatban oszlott fel.

H i r e k.

A római pápa jubileuma. Dicsőségesen uralkodó szentséges atyánk XIII. Leo pápa e hó 20-án lépett be uralkodásának huszonötödik esztendejébe, mely jubileumi örömmünnet méltó kegyelettel óhajja megülni a kath. egyház. Ebből kifolyólag és óceja a kalocsai érsek ur rendeletére a nagybőjt III. vasárnapján, március 2-án, mint a pápa koronázása évfordulóját megelőző napon a helybeli r. kath. egyházban d. e. 10 órakor ünnepélyes hálaadó szentmise fogadatni „Te Deum”-mal, a délutáni istentisztelet alatt pedig a szokott litánia a kitett Oltári Szentség előtt fog elmondatni. A jubileum jelzésére ugyanazon vasárnap este a szokásos 7 órai harangozás után egy negyedóra tartama alatt a templom összes harangjai szólni fognak. Hogy pedig az ifjuság fogékony lelkében öszentsége a római pápa iránti hódolat és ragaszkodás érzése minél inkább felkeltesse és megerősíttessék: a helybeli népiszólók kath. vallású növendékei március 3-án, mint a koronázás évfordulóján reggeli 8 órakor Te Deummal kapcsolatos énekes misét fognak hallgatni, mely pedig a fiúk a templomban, a leányok a zárdaintézet kápolnájában; melynek befejeztével az iskolában ünnepi beszéd, szavalat és énekből álló iskolai ünnepély rendezetik, melynek végével az nap az előadás az iskolákban szünetelni fog. Ezen iskolai ünnepélyen a szülők és tanügybarátok szívesen látott vendégek lesznek. Végre ugyancsak kegyelmes főpásztorunk rendeletéből és nevében figyelmeztettek a róm kath. hívek az anyaszentegyház látható feje iránti kötelesegeikre és a legmelegebben felszólítatnak arra, hogy adományaikkal támogassák szentséges atyánkat az egész kath. egyház kormányzásával járó terheinek viselésében és szent terveinek, nagy eszméinek kivitelében; minek következtében a nagybőjt minden vasárnapján péterfillérek gyűjtése fog rendeztetni. — Fejér Gyula, apát plábanos.

Királyi kitüntetés. Ófelsége a király Ertl János szóntai nagybirtokosnak a közigygyek terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Latinovits Pál főispánunknak azon ténye, hogy id. Ertl Jánost kitüntetésre ajánlotta, mindenütt a legjobb hatást keltett. Id. Ertl János évtizedek óta működik a közpályán önzetlenül és fáradságot nem kimélve. Megyénk közügyei intézésének mindig egyik nélkülözhetlen szereplője volt és sok oly

emléke.

filbelül kétszáz Ferenc vezér-átközött, mely- magyar nem- ismerését várta, gyrészt magyar részt, mert II. és találta ama egy magyar

z, kinek szinte ajkáról mint- keserve hang- kardját egy mélni tudó és meg; ő volt az, melyet száza- jított és amely ngja harsogott

i. Voltak dicsők, lelkesedni, kik eni, de akiknek nem küzdenek lkodásuk, törek- voltak győződve, ay talajba vetet- terebélyes fáva

nyának neve ra- haltak, hányank m emléke, mely

yon sokan, kik ddal iparkodtak kik szinte belát- át, kik látták a talmas tulstulyt, olhat rajtuk... az a szép szó, ay szájába ad: indannyian... hiába. Mintha dság, — tudom, ember onta vért, küzdőnek meg melylyel az élettől

et teveszteni egy vényt mimircy nek akik ritkán vagy ez a törvény epp enyre. A törvény Azok az egyének, amarább vehetők exponáltabb hely- pusztulnak, mint ly könnyen vehet

on is mindinkább ai haborbaban, ma kbaki uniformist to színű posztók boeroznak. Valón an el lesz fogadva színes és bizonyos egyenrubaban fog- legköznapiasabb

atóságomat avval, külömbsegek órias ndok, egy rendes agy egy méhecske k az érzekei csik- kintetben és meg vagy a meh nem veszteteket, hiszen eg közöttünk, aki m és a szépművé- beli lakosokat.

tekintetben nincs , azt se kell bizo- processzus egészen állapotban. A táplál- g és melege való bejt élete, minden

nobile officiumot vállalt el, melynek csak terhei vannak és melyeknek egyedüli jutalma a becsületesebb kötelességteljesítés. Bácsmegeye törvényhatósága majdnem minden albizottságának tagja, egy-néhányának elnöke és ezen minőségben kifejtett tevékenységét is mindig az vezérelte, hogy embertársainak jól tegyen. Magánélete is mintaszerű és mindenütt segített, ahol tehetségében állott. Szóval az élet viharában megedzett bő tapasztalatait nemes és becsületesebb célokra használta fel. Kívánjuk, hogy a derék férfinak, akit az utóbbi időben kinos betegség gyötört, egészsége helyreálljon és sokáig élvezze a polgári erények királyi jutalmát.

Városunk báró Vojnits Istvánról. Városunk báró Vojnits István főispáni állásából történt eltávolítása alkalmából tartott közgyűlésen elhatározta, hogy főispáni működése alatt a város felvirágztatása érdekében kifejtett működéséért igaz köszönetét jegyzőkönyvileg örökíti meg és erről egy díszes felirattal értesíti. A város küldöttsége folyó évi március hó 2-án utazik Szabadkára a díszfelirat átadása végett. A küldöttség tagjai a következők: Alföldy Árpád, dr. Balogh Ernő, Birválszky György, Bittermann Nándor, Falcione Lőrinc, Falcione Gusztáv, Frey Imre, Gräff Nikáz, Györfly Géza, Gyurisits György, Hameder Károly, Hauke Imre, Kalmár Pál, Karakásevit Milivoj, Koczkar Zsigmond, dr. Kosztits Lázár, dr. Kónits István, Kupuszarevits Ljubomir, Lallosevit Jakob, Latinovits Szaniszló, Loógo Simon, Loógo József, Pekánovits András, Paracetits Mihály, Pocsakay Sandor, Poppovits Zsarkó, Thurszky Jenő, dr. Thurszky Zsigmond, Ugri Mihály, Veszelinovits Milorád és Vukicevit Péter.

Személyi hír. Barabás Béla Nagyvárad város országgyűlési képviselője a napokban városunkban tartózkodott.

Kitüntetés. A király Bernáth Géza igazságügy-miniszteri államtitkárnak, a szegedi kir. tábla volt elnökének az igazságügy terén szerzett érdemei elismerésül a második osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

Kinevezés. A király Hlavathy József főügyész helyettesi címmel és jelleggel felruházott sátorlajuhelyi ügyész az ítélőtáblabírói cím és jelleg egyidejű adományozásával a szabadkai törvényszékhez bírónak nevezte ki.

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter Gräff Vilmos okleveles kertész a bajai gyümölcsészeti egyesülethez, Kovács Zoltán kertészeti akadémiát végzett okleveles kertész pedig a bajai állami kert munkás iskolához nevezte ki.

Kinevezés. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök az adófelosztási bizottság elnökévé Terezy Mór zombori föld-birtokost, az adófelosztási bizottság tagjává pedig éven át volt helyettes elnökét nevezte ki. Az erre vonatkozó kinevezési okmányt Latinovits Pál főispán igen szíves hangon levél kíséretében juttatta a kinevezett kezébe, a melyhez mi is magunk részéről legőszintűbben gratulálunk. — Helyettes elnökül egyidejűleg kinevezett id. Mihály János nyugalmazott arvaszéki elnök.

A miniszter köszönete. A vallás és közoktatásügyi miniszter a zombori takarékpénztárnak azon aldozatosságáért, hogy a zombori felső kereskedelmi iskola szertárának gyarapítására és az iskola tanulóinak tanulmányi kirándulásaira 400 koronát adományozott és a zombori állami főgimnázium javára tett adományáért köszönetét nyilvánította.

Bodrogh-monostorszegiek a főispánál. Tegnap délután egy bodrogi monostorszegiekből álló küldöttség tisztelt a főispánál Alföldy Géza községi jegyző és Wamoscher Nándor nagybirtokos vezetésével. A község közelében elterülő Sziget sziget herceg Windischgrätz birta vadászati bérlettel és a községi lakosokat a legeltesztől tiltotta. Lejárva a herceg bérlete, a deputáció azt kérte a főispántól, hogy lenne szives közbenjárni a földmivelésügyi miniszternél az iránt, hogy a község lakosainak a legelteszt ismét megengedtetessék. Latinovits Pál főispán megígerte a küldöttségnek, hogy a kerület képviselője, Fernbach Péterrel egyetemben hajlandó a monostorszegieket a miniszter elé vezetni és kerelmüket ott tolmácsolni.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1902. évi február hó 26-án, szerdán délután 3 órakor a városbaza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a város polgármesterének előterjesztése dr. Varosy Gyula székesfehérvári püspök beiktatási ünnepélyére küldöttség menesztése.

Nagy idők tanuinak nyugdíja. Szell Kálmán miniszterelnök a Zomborban még élő három derék honvédnek nyugdíjat a következőképen állapította meg: Sztrilich Gyula honvédszázados 624 korona, id. Mihály János honvéd főhadnagy 552 korona és Czedler János hadnagy 504 korona állami ellátást kapnak évenként élethossziglan. Midőn e hirt regisztráljuk, őszinte szívvel kívánjuk, hogy ezt az ellátást meg borszu évenként át boldográgban és megelégedésben élvezzék.

Közgyűlés. A zombori első önszegélyző szövetségnek e hó 23-ára egybehívott közgyűlése a tagok szép számanak jelenlétében lett megtartva. Terezy Mór igazgató megállapítva a közgyűlés határozat képességét felhívta a jelenlévőket közgyűlési elnök választására. Közfelkialtással meglelt választva dr. Humann Ferenc vm. th. főügyész. A közgyűlés az eleje terjesztett mérleget a felügyelő-bizottság javaslata alapján észrevétel nélkül elfogadta és egyben a tisztikarnak ernyedetlen szorgalmáért jegyzőkönyvi elismerést szavazott. A lejárt XVII. ciklus tagjai egy-egy részlet után 21 korona osztalékot kapnak, melynek kifizetése a törzsbetéttel együtt f. é. március 5-ére lett kifizetve. Végül az alapszabályok szerint kilépő igazgatósági tagok újból megletek választva. Új tagokul megválasztottak rendes tagul Bertolino Sandor, pottagul pedig Szabó N. Péter.

Uri műkedvelők előadása. A gróf Apponyi Albertné elnöksége alatt álló női munkát értekesítő Klotild egyesület hangversenyével, színelőadással és előképekkel egybekötött műkedvelői előadást rendezett e hó 24-én, hétfőn délután az Uránia színházban. A műsor második pontját, Hubay Jenő csardajelenetét zongorán és hegedűn előadták Maximovits Szilárdné és Konyovits Ivánka, a mi zombori művészuink.

Estély. Özv. Trischler Ferencné urnő Széchenyi-körtől lakásán e hó 22-én fényes estélyt adott, melyre hivatalosok voltak: Szemző Istvánné, özv. Rudich Ella, Hauke Imréné, Drakulits Pálné, Vértési Károlyné, Topits Rezsóné, Halm Erviné, Pocsakay Sandorné, Preszly Jánosné, Halm Ottóné, Hauke Gusztiné, Dekker Pálné, Jankovics Dusané, Szabó Lászlóné, Dimitrijevit Bránkóné, Trischler Gyuláné, Csernyus Pálné, ifj. Mihályi Jánosné, Trischler Nina, Huber Józsefné, Temesváry Józsefné, Terezy Pistáné, Dudás Józsefné, Gaál Pistáné, Fratricsevits Pistáné (Ujvidék), Maximovits Antónia (Budapest); Halm Olga, Hauke Margit, Szankovits Angyalka, Preszly Nelli, Pocsakay Margit és Mimi, Szakáll Margit, Vértési Adrienne és Schwartz Agnes (Baja); Szemző István, Hauke Imre, Drakulits Pál, Nickl Vilmos, Halm Ervin, Hauke Gusztáv, Halm O.ó, Jankovics Dusan, dr. Csernyus Pál, dr. Dimitrijevit Bránkó, Preszly János, ifj. Mihályi János, Szabó László, dr. Gaál József, Temesváry József, Terezy Pista, dr. Huber István, Trischler Gyula, Belt Ferenc, Aszt Vince, Preszly Ernő, Prokopy Imre, Bartha Lajos, Kémárky József, Kémárky Béla, dr. Fratricsevits István, Kobut Odón, Kobut Kálmán, Falcione Árpád, Falcione Lajos, Detrich Sándor, Szilágyi hadnagy, Vécsey Ervin, Tunner Nándor, Szemző Gyuszi, Scherer Rezső, Konyovits Antal, Csávosi Lajos, Lallosevit György, Zsuffa Jenő, Fábry Bertalan és Topits Zoltán.

A zombori ügyvédgyűlés közgyűlése. A zombori ügyvédgyűlés március hó 8-án a Vadászúrt szálló emeleti kistermében rendezte évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: A választmány évi jelentése. Az új tisztviselő és választmány megválasztása. — A tisztújító közgyűlést barátságos társaságsora követi.

Gyászhir. Általános, mély részvételt keltett városunk társadalmában a szomorú gyászhir, hogy özv. Jokschmann Józsefné Schöffner Anna urasszony váratlanul elhunyt. A meghaldogult aggkora dacára a legjobb egészségnek örvendett és még vasárnap délelőtt ott volt Szaich Emil temetésén, aki rokona volt. Itt érte a szív-szélhűdés s néhány órai szenvedés után vasárnap este elhunyt. Jóságos szívének még az utolsó napokban is tanujelét adta, a zombori első temetkezési és beteg-szegélyző egyetnáll alapítványát 200 koronával gyarapította. Temetése ma délután 4 órakor lesz. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott!

Fősorozás Zomborban. Városunkban a fősorozás március hó 5-7-ig lesz megtartva. Sorozás alá kerülnek: március hó 5-én azon első korosztálybeliek, kik 1881. évben születtek és kiknek 1—200 ig terjedő sorsszámuk van; március hó 6-án azon első korosztálybeliek, kik 1881. évben születtek és a kiknek 201—288 ig terjedő sorsszámuk van és a második korosztálybeliek, a kik 1880. évben születtek; március hó 7-én azon harmadik korosztálybeliek kik 1879. évben születtek és valamennyi vidéki hadkötelesek.

Tüntetés német énekesek ellen. Mult szombatn valami Stéckl tirolai alpesi zengeraj trupp titto fel sátorfáját városunkban a Vadászúrt szálló kávéházi helyiségében. Virító színű vörös plakátok hirdették az utcasarkok falán a „művészi dalestélyt”. Este föl is álltak a pódiumra és énekelni akartak, de egyszerre csak fölhangozt Andris bandájának a Rákóczyja és a németek ott hagyták a pódiumot és eltűntek. Városunk hazafias, derék ifjusága rendezte ezt a tüntetést. A zengerek elvonulása után bazafias nótákat énekeltek, melyeknek elhangzása után a lelkes tüntetés a legszebb rendben véget ért.

A sztanisicsi takarékpénztár közgyűlése. A sztanisicsi takarékpénztár e hó 17-én tartotta meg rendez évi közgyűlést élénk érdeklődés mellett. A sztanisicsi takarékpénztár megyei hiteletlenné egyik jelentős faktora, Biebler Vilmos, az intézet kitűnő vezérigazgatója az igazgatói jelentés kapcsán érdekes beszédben tartta a részvényesek elé a hiteletlenné képt. A váltótárca — ugymond a vezérigazgató — apad, ellenben a betétek növekszenek. Ezen körülmény a sztanisicsi és környékbeli nép jólétére mutat és mint a gazdasági helyzet javulásának egy kedvező tünete üdvözlendő. Amde amikor a betétek összege az egymillió koronát már meghaladta, fontos kötelessége az igazgatóságnak gondoskodni a betétek okszerű elhelyezése iránt, még pedig oly módon, hogy meg legyen adva a lehetőség a könnyen értékesítésre. Az elhelyezés mikéntjére a vezérigazgató három utat jelöl meg: a váltótárca, a pupillárium biztosított és államilag garantált értékeket, melyeknél a nyereség kevesebb ugyan, de meg van a feltétlen biztonság a végül a más nagyobb pénzintézetknél elhelyezett pénzkészlet. Ily módon érhető el az aktív tőke, tartalékalap, betét és kölcsönök közötti összhang. — A közgyűlés nagy lelkesedéssel újra megválasztotta Biebler Vilmost az intézet vezérigazgatójává, aki 26 év óta egész munkásságát ezen intézet virágzásának szenteli. Nem kis jelentőségű a közgyűlés azon határozata, melyvel megteremtette az intézeti tisztviselők és szolgák nyugdíjalapját.

Halászlát mozgalom. Dr. Molnár István Lajos halászlát tanár, Gákova községe határában egy 80 kat. holdnyi szikes tőfenekeket akar halászlátalag felhasználni és e végből a szükséges tervek elkészítéséért folyamodott. A földmivelésügyi miniszter az országos halászlát felügyelőséget átadította a fölvételek és ennek alapján a tervek elkészítésére.

Geyer Stefi körútja. Geyer Stefikét, ezt a bájos leánykát, aki varázsheregijével már eddig is nemesek a százezrekre menő tömeget hódította meg, hanem koronás főkét is hatalmába ejtett, legközelebb üdvözölni fogjuk városunkban is. A fizikailag még kicsiny, de a művészetében már igen nagy „Stefike” hódító kör-utrá indul Magyarországon s turnéjában meglátogat minket is. Nagy tisztelet éri városunkat ezzel a látogatásával, mert Geyer Stefi ugyszólván csak az elsőrendű zenei metropolitokat kereste fel művésztelével. És vajjon minek köszönhetjük a kis Stefi látogatását? Annak, hogy a „Rivieran” himlőjárvány ütött ki, mely miatt a művészu ottani szerződését felbontani volt kénytelen. És felszabadulván kötelezettségeitől, mi sem természetesebb, hogy Stefike szívesebben engedett azoknak a kedves felszólításoknak, melyeket hazájának számtalan városából kapott, mint azoknak, amelyek külföldről érkeztek hozzá. Hallani fogjuk tehát mi is az ő varázsheregijét, ami kétségkívül ünnep lesz reánk nézve, akik oly ritkán részesülhetünk az ilyen abszolút zenei életben.

Gyászhir. Perniczai Szaich Emil az I. cs. és kir. szab. dunagőzhajózási-társaság bázisai állomásának főnöke február hó 20-án Bázisán szív-szélhűdés következtében elhunyt. Haláláról a család a következő gyász-jelentést adta ki: özv. perniczai Szaich Emilné szül. Schöbel Berta a saját, valamint az alulrt és még számos rokonai nevében is a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy felejtethetlen jó férje, illetőleg veje, testvérük és sógoruk: perniczai Szaich Emil cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási társaság bázisai állomás főnöke folyó évi február hó 20-án délután 5 órakor, életének 59-ik, boldog házasságának 13. évében szív-szélhűdés következtében Bázisán elhunyt. A meghaldogult földi maradványai folyó évi február hó 23-án d. e. 10 órakor fogtak Zomborban a vasutttól a Szent Rókus temetőbe szállíttatni, hol azok d. e. 11 órakor a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetnek és örök nyugalomra tetetnek. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó évi március hó 1-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatottai. Zombor, 1902. évi február hó 22-én. Béke hamvainak! Özv. Schwörer Jánosné szül. Schöffner Mária, nap. özv. Longauer Ferencné szül. perniczai Szaich Berta, kuthi Stvrtecky Ferencné szül. perniczai Szaich Augustza, nővérei. Kuthy Stvrtecky Ferenc, Ertl Ferenc és neje szül. Schöbel Emma, Herchl János és neje szül. Schöbel Lujza, Schöbel Kamilla, Schöbel Etelka, Simonyi Jenő és neje szül. Blasi Borbála, Szondi Lajos és neje szül. Kurtzinak Róza, sógorai és sógoróni. A meghaldogultnak végítészessége vasárnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe. Nagyszámú zombori rokonainak gyászában igaz részvételt vett részt városunk közönsége.

Ügyvédi kamara. A szabadkai ügyvédi kamara feyelemi bírósága közhírré teszi, hogy dr. Szimits Dusan titeli és Loasz Zsigmond bajai ügyvéd ellen kiszabott egy évi felfüggesztési határidő lejárt.

A zombor-csonoplai műút. Hauke Imre polgármester a következő úrletményt adta ki: A város törvényhatósági bizottságának 1900. évi 212/közy. 900. számú határozata alapján, mely ó nagyméltósága a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur által 74490/900. szám alatt jóváhagyott: a zombor-csonoplai törvényhatósági közút műútá kiépítésétől, — a városi mérnöki hivatal részéről, — az e tekintetben 1901. évi április hó 20-án megtartott előzetes bejárás alkalmával felvett jegyzőkönyvi megállapodások nyomán — elkészített s előterjesztett tervek alapján a műszaki terveknek a helyszíni viszonyokkal való összehasonlítása, — az összehasonlítás eredményének megállapítása — a műtárgyak helyeinek és méreteinek meghatározása különös tekintettel a vízfolyás biztosítására, — valamint ezen utépítéssel kapcsolatos egyéb kérdéseknek tisztázása végett: I. tc. 58 és következő szakaszai értelmében ezennel elrendelem és a bejárás alapjául szolgáló műszaki tervek és az ide vonatkozó műszaki iratokat az idézett törvényszakaszunk rendelkezéséhez képest 1902. évi február hó 26 napjától számítottól 15 egymás utáni következő napon át vagyis 1902. évi március hó 12-ig bezárólag oly hozzáadással teszem ki Zomborban, a „kis tanácssteremben” közzeszlere, hogy azok a mondott helyen a délelőtti és délutáni hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők. A bejárás Zombor városától kiindulva 1902. évi március hó 13-án (csütörtökön) d. e. fél 9 órakor fog megtartatni és összejövetelnek helyül a fenti időben a zombor-csonoplai vámbáz jelölték meg. Miről az összes érdekeltek oly fölhívással értesítetnek, hogy azokra vonatkozó észrevételeiket avagy kifogásaitkat ezen idő alatt írásban, avagy a tárgyaláson szóval annál is inkább terjesztsek elő, mert ellenkező esetben a beadandó észrevételek figyelembe vételni nem fognak, hanem a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meglozotni.

A XX. század igazi népnevelői. Ezen a címen jelent meg a szegedi könyvpiacra egy pompás társadalmi tanulmány Sassi Nagy Lajos a szegedi állami felső kereskedelmi iskola kitűnő tanárától. A könyv magában foglalja az állam és társadalom minden fontos érdekét. Közgazdaságunkat, ennek céljait és teendőit, mezőgazdaságunkat és ennek keretében a kormány és társadalom tetteit ismerteti. Beszél a birtokpolitikáról, az iparról, a kereskedelemről. Eseteli a helygüi állapotokat, a kormány új munkatervét. Egyik legszebb és kiváló tudásra valló része a munkának társadalmi munkával foglalkozik. Ismerteti a társadalom céljait, teendőit. Foglalkozik a kivándorlás és telepítéssel. Gyönyörű részletei a könyvnek az erkölcsiség, a hazafiság, a nepoktatás, irodalom fejezetei. A szerző könyvéből, melyet melegen ajánlunk a közönség figyelmébe, lapunk vezérleiyén hozunk mutatónyt. A kétszáz oldalra terjedő könyv ára jutányos, 1 korona. Kapható a szerzőnél Szegeden.

Életunt virágkészítő. O-Becséről írják: Még nem tudni határozottan, hogy azért uta-e meg Fodor Katalin 29 éves művirágkészítő az életét, mert rosszul megy az üzlet, nem fog a virág, az anyagisággal tördő emberek nem becsülik meg az ő művészetét, avagy pedig az ő szíve is, mint megannyi husból, vérből való szív lángolt olthatatlan vágyra, amely beteljesítést nem nyert: csalódott? Elég az hozzá, hogy Fodor Katalin székegy leány, aki Székely Udvarhelyről került ide a Bácskába, megunta a földi zaklatást és elvagyott innen, a neki ugyis rideg és idegen földről. E hó 13-án este 8 óra után szerencsikát oldott fel a pohárban és azt nagy elszántsággal kiitta. Előbb nyugodtan várta a megválto halálát, de mikor az erős mérég megkezdette romboló és fájdalmat keltő hatását, segélyért kiáltott. A házbeliek csakhamar orvostért futottak, aki csillapító szereket adott és az életunt nőt a kórházba szállíttatta.

Városi szükségletek. Városunk tanácsa árlejtést hirdet a következő anyagokra és pedig a város részére az 1902. évben eszközöndő közevisi munkához 1019 m. szabár basított kő, 1863 mm³ dunai homok, 15344 m³ utkövezés hasított és kockakövekkel kövezet, 2980 □ m² kövezés hasított kővel, 754 m² m² kockakövezés és kockakövezeten helyenkénti javítás, továbbá 2050 darab 18/18/18 centiméteres szobbi kékes vagy bogdányi kékes szürke trachet kockakő, 234 darab 18/18/27 szobbi kékes vagy bogdányi kékes szürke trachet kő. Ezen anyagok szállításának biztosítására folyó évi március hó 17-ik napjának d. e. 10 órakor a városbaza kisebb termében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szivar
vég gyűjtes Euro-
nus szokás, mert
tűrelem árán ny
házására juttatja.
szivarvegek gyűj-
talalmánnyal le-
szivarvegektől a
ugyanis szabályo-
nélkül, hogy eg-
belőle — a lyuko-
már nagyon elter-
ki fogja szorítani

Dr. B.

BITTE

HU

204. szám.

kig. 1902.

Pály

Lality közse

jött gyalogrendő

Pályázati

március hó

Utalagosan

Lalityon, 190

3-1

207. szám

1902.

Árv

Alulirott bar

102. § a értelmű

zombori kir. járe

végzése következt

ügyvéd által ké

javára Scherer

és járulékaí erejé

utján lefoglalt s

álló ingóságok ny

Mely árverés

V. 1791/4. 1901

követelés és edd

Zomborban adó

március hó 6-ik

időül kitzített

megjegyzéssel

ságok az 1881. é

mében készpénz

becsáron alul is

Kelt Zomb

vasutak téli menetrendje.
OKTOBER HO 1-ETŐL.

A magyar királyi állam-
ERVENYES 1901. EVI
Budapest—Zimony—Belgrád.
Oda

A szivarvég-gyűjtők alkonya. A szivarvég gyűjtés Európaszerte elterjedt, nagyon jó és humánus szokás, mert pénzt teremt a semmiből s a nagy türelem árán nyert hasznot szegény gyermekek felruházására juttatja. Most azonban valószínűleg véget ér a szivarvégek gyűjtése, mert egy praktikus yankee új találmánnyal lepte meg a világot s megfosztotta a szivarvégektől a szükölködő emberiséget. Az új masinéria ugyanis szabályos lyukat szur a szivarba, mely — a nélkül, hogy egy csipetnyi darabkát is levágnának belőle — a lyukon át pompásan szelel. Az új találmány már nagyon elterjedt a külföldön s nálunk is csakhamar ki fogja szorítani a tökéletlen szivarvágó késeket.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

204. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Lality községében leköszönés folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik. Pályázati kérvények a községi elüljáróságnál **március hó 7-éig** benyújtandók. Utólagosan felveendő havi fizetés 40 korona. Lalityon, 1902. évi február hó 21-én.

3-1

Az elüljáróság.

207. szám.
1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg 1901. évi V. 1791. számú végzése következtében dr. Gombos Ignác zombori lakos ügyvéd által képviselt Povishil és Kaiser eszéki cég javára Scherer Ferenc zombori lakos ellen 300 kor. és járuléka erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 1440 koronára becsült butorárúkból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósg V. 1791/4. 1901. sz. végzése folytán 214 kor. 50 fil. tőkekövetelés és eddig máig megállapított költségek erejéig Zomborban adós üzletében leendő eszközzésére **1902. évi március hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becséron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1902. évi február hó 13-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Kertészet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

kertészetünket

férjem, **Goesser Vida** volt városi kertész halála után is, **Goesser Antal** vezetése alatt, ki több éven át a legelső németországi kertészetekben működött — tovább folytatom és minden megbízást e szakban pontosan és megelégedésre fogom teljesíteni.

3-1

Özv. Goesser Vidané.

Vértési Károly illusztrált utirajzai.

Keleti ég alatt. EGYIPTOMBAN.

25 iv, 62 kép.

Keleti ég alatt. PALESZTINÁBAN.

33 iv, 40 kép.

KONSTANTINÁPOLY.

21 iv, 65 kép.

Ára egyenként, egész vászonkötésben, stilizált címlappal **6 korona.** Mind a három mutka szerzőnél — Zomborban — egyszerre megrendelve, **15 korona.**

4057. szám.

kig. 1901.

Pályázati hirdetmény.

Dautova községében leköszönés folytán üresedésben lévő havi, illetve negyedévi előleges részletekben fizetendő 800 korona fizetés és 80 korona lakkbélrel javadalmazott irnoki állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Felbivom ennél fogva a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket bozzam **f. évi március hó 8-áig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. Baján, 1902. évi február hó 18-án.

Vojnits Maté,
főszolgabíró.

287. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Kernyaja községben 700 koronával javadalmazott, — havi utólagos részletekben felveendő — rendőrvetői állás leköszönés folytán megtüresedvén, felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt kérvényüket a rendőri szervezési szabályrendelet követelményeinek megfelelően felszerelve, alulírott elüljáróságnál **folyo évi március hó 20-áig** annál inkább benyújtani el ne mulasztják, mivel később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Kernyajaan, 1902. évi február hó 22-én.

Ladány Ervin, **Walter Mihály,**
jegyző. 2-1 bíró.

Hirdetmény.

I-ső rendű szőlő **tölgyfakaró** 2 méter hosszú, gömbölyű és hasított, tisztítva és hegyezve, nemkülönben **tölgyfa oszlopok** mindenféle hossz- és vastagságban a **legolcsóbb árban** kapható

Schwarz Testvérek

fakereskedőknél **Ujvidék.** 4-1

313. szám.

kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Vepróvac községben lemondás folytán megtüresedett egy gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik s felhivatnak a pályázni kívánók, hogy ebbeli felszerelt kérvényüket **1902. évi március hó 15-ig** Vepróvac községi elüljáróságnál nyújtsák be.

Evi fizetés készpénzben 480 korona; az egyenrubázat árát a községi pénztár előlegezi, tartozik azonban a rendőr azt havi részletekben visszatéríteni; a felszerelést a község adja.

Vepróvac, 1902. évi február hó 21-én.

Faller Alajos, **Horváth Péter,**
jegyző. II. bíró.

A magyar királyi állam-vasutak téli menetrendje.

OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

A magyar királyi állam-vasutak téli menetrendje.

ERVENYES 1901. ÉVI

Budapest—Zimony—Belgrád.									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Dálya									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Ó-Becse—Ujvidék									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Ujvidék—Vaskapu—Titel									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Hegyes-Feketehegy—Palánka									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Ó-Becse									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Baja									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Zenta									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Rókus—Zenta									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56
Szabadka—Rókus—Szabadka									
Oda	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
k. exp.	11.20	7.40	3.35	10.20	11.20	7.05	10.05	1.05	6.40
érk.	12.44	12.33	8.23	4.05	7.57	11.50	5.20	9.46	1.56

JEGYZET. Az esti 6 órától reggel 5 óra 30 percig terjedő idő órázárai közt helyek vannak nyitva. A menetrend belvárosi számai felülre, a jobboldali pedig alulra fordítottak.

5794. szám.
alisp. 1902.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésemre bizott vármegye központjában halózás következtében megürlt évi 660 korona fizetés, 60 korona lakpénz, 40 korona évi csizmapénz és természetbeni ruházattal (évente 1 sapka, 1 atilla, 2 kék nadrág, 1 vörös mellény, egy teljes kanavász nyári ruha, valamint 3 évente egy baránybéléses mente és 4 évenként egy köpeny) javadalmazott bivatalszolgái állásra, esetleg előléptetés következtében megürlhető és évi 528 korona fizetés, 60 korona lakpénz és 40 korona csizmapénz és fenti természetbeni szolgálmányokkal örálói állásra ezezzel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1873. évi II. t. c. 12. §-ában és ugyanazon törvények 17. §-ának c) pontjában körtlirt követelményeknek megfelelően felszerelt kérvényüket **1902. évi április hó 15-ig** hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezöket figyelembe venni nem fogom.
Zombor, 1902. évi február hó 12-én.

KARÁCSON,
kir. tanácsos, alispán.

3-1

1088. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó Gákova, Krusevlya és Sztanisics községekből álló állatorvosi kör részére Sztanisics község székhelyvel rendszerezett körállatorvosi állás betöltésére ezezzel pályázatot hirdetek s a pályázni szándékozókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t. c. és 1888. évi VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **foljó évi április hó 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mintán a később érkezöket figyelembe nem vétetnek.
A körállatorvos javadalmazása 1200 korona készpénz fizetés és kölcsönösen megállapítandó látogatási és busszemle díjak.
Zombor, 1902. évi február hó 20-án.

Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

2-1

194. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Vajszka községben egy havi utólagos részletekben felveendő évi 480 koronával javadalmazott községi gyalogrendőri állás üresedvén meg, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt kérvényüket:
a) a magyar állampolgárságot,
b) a védőkiteleztség teljesítését,
c) az életkort, erkölcsi magaviseletet igazoló okmányokkal,
d) a testi épséget és egészségi állapotot igazoló orvosi bizonyítvánnyal és
e) az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelve **f évi március hó 2-áig** bezárólag a vajszka bogyáni körjegyzőségnek nyujtsák be.
Írás és olvasáson kívül a magyar nyelv mellett valamely szláv nyelv beszélése előnyt biztosít.
A kiszolgált katonai altisztek és a m. kir. csendőrségnél szolgálatban állott egyének előnyben részesülnek.
Vajszka, 1902. évi február hó 15-én.

Hiel Lipót,
körjegyző.

3-2

4618. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Szántova községben üresedésben levő irnok-végrehajtói állásra ezezzel pályázatot nyitok. Felhívom ennél fogva a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaikat **foljó évi március hó 15-ig** alulírotthoz annál is inkább terjeszszék be, mert a később érkezö folyamodványok figyelembe nem vétetnek.
Az irnok-végrehajtói állás javadalmazása havonként előre fizetendő 600 korona évi járandóság megfelelő részlete.
Baján, 1902. évi február hó 14-én.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

2-1

210. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Sztanisics község elüljárósága a községi képviselő-testületnek 8/közgy. 1902. számú határozata folytán a községi (közűlő) utakra vonatkozólag az 1890. évi I. t. c. 69. §-a, illetve a 71871/1892. és 43110/1893. számú kereskedelmi miniszteri rendeletek alapján alkotott 610/közgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet értelmében az utitörzskönyveknek elkészítésére pályázatot hirdet. Ezen pályázat kiterjesztetik az utcák és terek szabályozási vonalainak Bács Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által 1191/közgy. 1900. szám alatt alkotott építési szabályrendelet 1. §-a értelmében elkészítendő műszaki munkálataira nézve is.
Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1873. évi II. t. c. 12. §-ában és ugyanazon törvények 17. §-ának c) pontjában körtlirt követelményeknek megfelelően felszerelt kérvényüket **foljó évi március hó 1-ig** nyujtsák be.
Sztanisics, 1902. évi február hó 18-án.

Az elüljáróság.

2-1

1214. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Déronya község képviselőtestületének 1/közgy. 1902. számú határozata folytán a község határában levő leirt munkálatot elvállalni kívánó okleveles mérnök urak, hogy idevonatkozó ajánlataikat alulírott községi elüljáróságnál **1902. évi február hó 28-ig** nyujtsák be.
Déronya község határában levő 21 km. távolságu községi (közűlő) közutak felmérése, kijelölése és azokról törzskönyv készítése — mindez az 1890. évi I. t. c. és 610/közgy. 1897. számú vármegyei szabályrendelet rendelkezéseinek betartásával.

A költségvetés arra való figyelemmel készítendő, hogy a község fuvarosokat, munkásokat, póznákat és karókat nem állit a vállalkozó mérnök rendelkezésére, de azok felfogadása körül kezére jár.
A szűkséges cölöpöket azonban a község szolgáltatja.
Déronya, 1902. évi február hó 14-én.

Az elüljáróság.

3-3

Legfinomabb
Cuba
Jamaika
Gyöngy
Mocca
Arany Jáva
1 kilo 4 korona.

Santos
Santos gyöngy
1 kilo 2 korona 80 fillér.

Kapható:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében
ZOMBORBAN.

Vidékre postán szállitva 1 kilo 16 fillérrel drágább. 25-18

508. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába bekebelezett O és U Szivac — együttesen a két község mintegy 10,000 lelket számlál — községekből alakított állatorvosi körben üresedésbe jött ó-szivaci körállatorvosi állásra újabb pályázatot hirdetek s felhívom az állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen kérvényüket hozzám **foljó évi március hó 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezöket figyelembe venni nem fogom.

Az állatorvos javadalmazása:

1. 1200 korona évi fizetés,
  2. nappali látogatásért 40 fillér,
  3. éjjeli látogatásért 80 fillér,
  4. tanyákon kivétel nélkül éjjel és nappal (ingyen fuvar) 10 fillér,
  5. ellésnél való közreműködésnél 2 korona.
- A megválasztandó állatorvos köteles az állatorvosi törvényben gyökerező hivatalos teendőket díj talanul teljesíteni, valamint a községi elüljáróság által fizetéseketelének kijelentett felek beteg állatait ingyen gyógykezelni.
Zombor, 1902. évi február hó 8-án.

Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

2-2

131. szám.
kig. 1902.

Pályázat mérnöki munkálatra.

O Szivac község képviselőtestületének 7/közgy. 1902. számú határozata folytán a község határában levő községi (közűlő) közutak felmérése, kijelölése és azokról törzskönyv készítése — és pedig az 1890. évi I. t. c. és 610/közgy. ex 1897. számú vármegyei szabályrendelet szoros betartása mellett — ezezzel pályázatot hirdetek.

Ennél fogva felkértem az okleveles mérnök urak, hogy a kérdéses szakmunkára vonatkozó ajánlataikat **foljó évi február hó 28-ik napjára** a községi elüljárósághoz benyujtani sziveskedjenek.
Megjegyzetjük, hogy a törzskönyvezendő utak hossza körülbelül 63 kilométer, szélességük pedig átlagos számítás szerint 15 kilométer. Az ajánlat vaglyagosan teendő, vagyis részletes felszámításával az összes (fuvar, napszám, anyag, eljárás, hitelítési stb.) költségeket és a nélkül.

Kelt O-Szivac, 1902. évi február hó 16-án.

Zsupánszky Lyubó, **Madzsarev Jóna,**
jegyző. 3-2 bíró.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatás.

Irnok kerestetik.

Tovarisova község jegyzői irnok-járásában egy, az adóügyi teendőkben jártas egyén 3 hónapi időtartamra havi 60 korona fizetés mellett alkalmazást nyerhet. Ezen állást elnyerni óhajtók forduljanak alulírott községi jegyzőhöz.

Nicolics Aurel,

3-2

jegyző.

1481. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Bács Szenttamás nagyközségben üresedésben levő és 1000 korona évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezezzel pályázatot nyitok és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **1902. évi február hó 28-áig** terjeszszék be, mert a később érkezöket figyelembe venni nem fogom.

Tekintettel a község nagymérvű szerb nyelvű lakosságára, a szerb nyelvet is beszélők előnyben részesülnek.

O-Becse, 1902. évi február hó 13-án.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

328. szám.
1902.

Árverési hirdetmény.

Közbirrét tétetik, hogy alább elősorolt magy. kir. kincstári birtokoknak bérbeadása végett a kulai kincst. ispánságnál **1902. évi március hó 6-án d. e. 10 órakor** nyilvános árverés fog tartatni.

Bérelni szándékozókat a kizűtött árverésre azzal hívatnak meg, hogy a kizűltási árnak 10% bánatpénzzel magukat lássák el. Szöbéli árverés megkezdése előtt a megajánlott összegnek megfelelő 10% készpénzzel, vagy pedig elfogadható értékpapirokkal biztosított írásos zart ajánlatok is elfogadhatók.

Árverési és szerződési feltételek a kincstári ispánságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek, még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

Haszonbérbe adatni fognak:

1. Torzai Pettai VIII. sz. 355 hold 460 □ öl 1901. október 1-ől 1902. szeptember 30-ig 14500 korona kizűltási árral.

2. Torzai Pettai III. sz. 225 hold 1901. október 1-től 1902. szeptember 30-ig 9500 kor. kizűltási árral.

Mindkettő ugartartás nélkül, a szántóföldek fele kukoricával, fele pedig zabbal vetendők be.

Kulán, 1902. évi február hó 21-én.

2-1

M. kir. kincstári ispánság.

1005. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetmény.

Ada községben üresedésben levő és 800 korona évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy kellően felszerelt és eddigi netáni alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal támogatott kérvényüket hozzám **foljó évi március hó 31-éig** benyujtsák. A később érkezö kérvények figyelembe nem vétetnek.
Zentán, 1902. évi február hó 15-én.

Dr. Mikosevits,
főszolgabíró.

2-1

1358. sz.
kvi 1902

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bogdanovits Jevrits Szima végrehajtónak Morokvasits Néca végrehajtást szenvedő elleni 400 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén levő, s Zomborban fekvő, a zombori 4324 számú betében Morokvasits Néca (kinek neje Vukor Éva) tulajdonául bejegyzett s 1. sorszám alatt foglalt 23519 hr. sz. 1 hold 672 □ öles ingatlanra 620 koronában ezezzel megállapított kizűltási árral az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi március hó 22-ik napján délután 3 órakor** a zombori kir. törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kizűltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikűldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1902. évi február hó 13-án.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tázéki bíró.

ELŐFIZETÉS
Egész évre ...
Fél évre ...
Negyed évre ...
A lap szellemi
küldemények
nek, anyagilag
nosnak ...

Egyes szám

Kivándor

Megyéi
havában annyian
rotlak külföldre
szükségesnek
rendeletet intézi

A folyó
tén a kivándorlás
mértvű, hogy ez
okait kipuhaltól

A kivándorl
évihez képest ol
évbén összesen 2
hónapjában már

A kivándorl
nősen két irányb
kiadott külhoni t
a többi Németors

A kivándorl
nyes eszközök
létén, felhívom a
a kivándorlással
a szokásos hírd
legkomolyabban
járókat pedig t
lakosságát szemé
felvilágosítani és
dekúktól eltérte

Nyomozás
tengeri gőzhajó
ügynekei járás
tűjékozatlan népe
továbbá, hogy
tett vállalatok és
kiutazásra csábít
tatnak e el.

A németors
nyomozandó, ho
kás-közvetítők n
tén s nem-e eze

A mennyibe
közvetítők kipu
torló eljárás halu

A „BA

A c

— A zombori szabad

A psziché bi
ségek, mint első
és tudják mutat
jukkak is jelölök
és szomorúak, tr
kedvelni és ellens
helyőmereteik és
talataik és ezeke
tulajdonságaik is
másik emberben
az a német tudós
Menschen, aber n

A gentleman
állat vagy száma
vagy az állat al
hogy az emberit
A párbaj-codex s
tekintettel tartja
nak. Hja! le tor
a betegségek ter
leges állaspontja
állatrol az embe
malleus humidus
elődsiek, amelye
szoktak fordulni
renek szérumát
pedig igen jó ere
mergek, melyek
ölik és viszont.

A szesz
ivásra épp ugy
ember rászokott.
között mutatkoz